

(نامگذاری هفته اول ماه محرم الحرام به عنوان هفته امر به معروف و نهی از منکر، یک نامگذاری با مسمای دارای آثار ماندگاری در عرصه اجتماعی است. چرا که این اقدام فی الواقع از این حقیقت ناشی می‌شود که در تفکر شیعی، قیام عاشورا و نهضت خوین حسینی با دو فریضه امر به معروف و نهی از منکر به گونه‌ای عجین شده که هرگذام دیگری را در اذهان تداعی می‌کنند. امر به معروف و نهی از منکر روش پیامبران و شیوه صالحان و فریضه بزرگ الهی است که سایر فرایض به وسیله آن به پا داشته می‌شود و در پرتو آن راهها امن، کسب‌ها حلال، حقوق افراد تمامی و زمین‌ها آباد می‌گردد، از دشمنان انتقام گرفته می‌شود و کارها در مسیر صحیح قرار می‌گیرد. هدف خلفت، رسیدن به کمال در سایه سار عبودیت و عروج از نردبان معرفت در راستای نقای خالق هستی است. اما این طی طریق بدان معنا نیست که خداوند سبحان رفع موائع و هموار ساختن راه بندگان به سوی او را وظیفه سالگان حق برنشمارد.

۲) امر به معروف و نهی از منکر از زاویه دیگر ارزشمندی خود را به ظهور می‌رساند، آنجا که وجوب، دیگر شرایط خاص خود را داراست، بلوغ، استطاعت، نصاب، توانایی؛ اما امر به معروف و نهی از منکر نه محصور در مکانی خاص است و نه در زمان خاص و در اجرای آن سن و استطاعت شرط نیست. نه فقر، نه سن، نه مریضی، هیچ‌یک از را به تعطیلی نمی‌کشاند و قضاشدنی نیست. شاید اهمیت امر به معروف و نهی از منکر بدان جهت است که منکر هر روز در هیئت و شکلی خاص با لباس نو، در کلام و سخنی بدیع جلوه می‌کند.

تاكيد به امر به معروف بر اين اساس است که منکري، معروف جلوه مي‌کند. تاكيد به امر به معروف بر اين اساس است که منکري معروف جلوه نکند. از اين‌رو امر به معروف، تکرار نیست، دور نگه داشتن معروف از هرگونه تحریف و تصحیف است.

معروف و منکر هریک نسبت به مخاطب خود درجات و شدت و ضعف دارد همان‌گونه که معروف به انواع فردی و اجتماعی و سیاسی و فرهنگی و اقتصادی تقسیم می‌شود، منکر نیز به فردی، اجتماعی و... تقسیم‌شدنی است.

امر به معروف حافظ مرزها و حقوق افراد است و نشانه غیر دینی، احساس مسئولیت و مشکلات مردم را مشکلات خویش دانستن است

۳) بی‌شك کارآمدی هر نهاد اجتماعی و هر نهاد دینی به این مسئله منوط است که به نهادی قانونمند تبدیل شود. بحث قانون در مورد امر به معروف و نهی از منکر اولین سایقه‌اش به بعد از انقلاب اسلامی هنگام تدوین قانون اساسی برمی‌گردد. اصل هشتم قانون اساسی نهاد جدیدی تأسیس کرد که در تاریخ کشور در بعد قانونگذاری بی‌سابقه است.

این اصل مقرر کرد که «در جمهوری اسلامی ایران دعوت به خیر و امر به معروف و نهی از منکر وظیفه‌ای است همگانی و متقابل بر عهد مردم نسبت به یکدیگر، دولت نسبت به مردم و مردم نسبت به دولت». تعیین کیفیت امر به معروف و نهی از منکر در این اصل یعنی اینکه سازمان و نهادی متکفل این دو فریضه بشود. در بین قوانین موجود در کشور جز این اصل قانون اساسی هیچ بحث تصریح شده‌ای راجع به نهاد مตولی این دو فریضه وجود ندارد که لازم است برای آن چاره‌اندیشی شود.

۴) در نهضت امام حسین (ع) و قیام عاشورا عوامل متعددی دخالت داشته است که مهمترین آنها اقامه دو فریضه امر به معروف و نهی از منکر می‌باشد. یعنی اگر مردم کوفه امام حسین (ع) را به کوفه دعوت نمی‌کردند و بازیزد بر بیعت امام با خود اصرار نمی‌کردند، باز امام حسین (ع) نهضت و قیام خود را دنبال می‌کرد. امام حسین (ع) برای اجرای امر به معروف و نهی از منکر قیام کرد. این نص کلام خود امام است: «این ما خرجت اشرا و لا بطلا و لا مفسدا و لا ظالمما ائمما خرجت بطلب الاصلاح فی امه جدی اریدان امر به بالمعروف و انهی عن المنکر و اسیر بسیر» جدی و ابی علی بن ابی طالب علیه السلام (مقتل خوارزمی- ۱۸۸/۱). امام حسین (ع) یک شخص مصلح بود، روح اصلاح و امر به معروف و نهی از منکر تا لحظه آخر در وجود ایشان متجلی بود. به قول خودش امر به معروف و نهی از منکر جزء خون و حیاتش شده بود و امکان نداشت از حسین (ع) جدا شود. بنابراین عنصر امر به معروف و نهی از منکر به عنوان یک اصل مستقل و یک عامل اساسی در نهضت امام حسین (ع) مطرح می‌باشد.

براین اساس ماهیت نهضت عاشورا احیای اسلام و خطمشی امام حسین (ع) برای تحقق دین و اصلاح است. شهادت بود.

بنا به تعبیر ائمه مucchomien (ع) هدف اصلی از اجرای امر به معروف و نهی از منکر بربایانی واجبات است که در سایه دعوت به اسلام با کسک برگرداندن حقوق از دست رفته و ... ممکن می‌شود.

۵) به دلیل عدم شناخت معروفها و منکرها در جامعه، مثلاً تا وقتی از امر به معروف و نهی از منکر سخن به میان می‌آید، بیشتر ذهن‌ها فقط به سمت این منکر می‌رود که باید نسبت به افرادی که شنون اسلامی را در اماکن عمومی رعایت ننمی‌کنند واکنش تند نشان داد!!

واقعیت این است که باید افکار عمومی و جامعه دینی و اخلاقی‌مان را نسبت به تمام مظاهر معروف و منکر آشنا سازیم و حقیقت و حکمت این دو فریضه الهی را به نحوی موثر به همگان آموزش دهیم.

۶) هرجند امر به معروف و نهی از منکر به عنوان هفتمن و هشتمن فرع از فروع دین مطرح شده است، اما وقتش به روایات مراجعه می‌کنیم، میزان وسیع روایت‌های اهل بیت پیرامون آثار ان، مارا به شگفتی و امیداره‌گویی امر به معروف و نهی از منکر نسبت به واجبات دیگر، ویژگی‌های منحصر به فردی دارد. همین‌طور است که مucchomian تمام همت خود را صرف اجرای این دو کرده‌اند.